

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ลำพวน: การวิเคราะห์การสื่อสารกับการสืบทอดอัตลักษณ์ ชาวไทยพวน อำเภอบ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี” มีวัตถุประสงค์เพื่อหาหนทางในการธำรงรักษาและ สืบทอด วัฒนธรรมของชาวไทยพวน ประเภท “ลำพวน” และเพื่อให้ได้คำตอบหรือแนวทางในการผลิตซ้ำเพื่อ สืบทอดทางวัฒนธรรมของสื่อพื้นบ้าน ทั้งในด้านการประกอบการสื่อสาร อันได้แก่ หมอลำ หมอแคน เนื้อหาในการขับลำพวน ช่องทางหรือโอกาสในการแสดง และผู้ชม/ผู้ฟัง

โดยในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิด เรื่องการผลิตซ้ำเพื่อการสืบทอดทางวัฒนธรรม ของสำนักทฤษฎีสายวัฒนธรรมศึกษา (Cultural studies theory) ตามแนวทางของ เรย์มอนด์ วิลเลียมส์ (Raymond Williams) แนวคิดเรื่องต้นไม้มั่งคุณค่าในการปรับประยุกต์ สื่อพื้นบ้าน และแนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ มาใช้เป็นกรอบในการศึกษา

ดังนั้น เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์การวิจัย จึงออกแบบการวิจัยเพื่อศึกษาปรากฏการณ์ของ สื่อพื้นบ้านลำพวน ด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เจาะลึก (In-depth Interview) หมอลำพวน หมอแคนพวน ผู้นำชุมชนไทยพวน และเยาวชนไทยพวน

ผลการศึกษาพบว่า เงื่อนไขปัจจัยภายในที่เอื้ออำนวยต่อการสืบทอดนั้น เป็นเรื่องของ เนื้อหาสาระที่ถูกถ่ายทอดในลำพวนสามารถปรับเปลี่ยนหรือประยุกต์ได้อย่างหลากหลาย ตาม สถานการณ์และสภาวะในปัจจุบัน รวมถึงช่องทางหรือโอกาส และพื้นที่ในการแสดงที่เอื้ออำนวยในทุก โอกาสและทุกสถานที่ และปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งที่เกื้อหนุนให้มีการ สืบทอดสื่อพื้นบ้าน ชนิดนี้ คือ ความสนุกสนาน ที่ได้รับจากการชมหมอลำพวน หากผู้ชมนั้นสามารถเข้าใจในความหมาย ได้เป็นอย่างดี

สำหรับจิตวิญญาณ คุณค่าทางภาษา วรรณศิลป์ และการให้คติสอนใจ ที่จำเป็นต้อง รักษาไว้จะเปลี่ยนแปลงไม่ได้ ซึ่งนั่นหมายถึง ภาษา ทำนอง และการให้แง่คติสอนใจ โดยผู้ที่จะเป็น หมอลำพวนได้ต้องเข้าใจและใช้ภาษาพวนในการสื่อสารได้ดี แต่อาจเพิ่มหรือปรับเปลี่ยนเครื่องแต่ง กายของผู้แสดงหรือหมอลำและหมอแคน มีการเพิ่มเครื่องดนตรีประเภทอื่นที่ทันสมัยเข้าไป แต่ยังคง ใช้แคนเป็นเครื่องดนตรีหลัก พร้อมทั้งมีการสร้างเนื้อหาขึ้นใหม่ให้น่าสนใจมากขึ้น รวมถึงการจัดเวที การแสดงที่สวยงามประกอบการแสดง ซึ่งอาจมีนักแสดงเพิ่มขึ้น โดยใช้แสง สี เสียง เพื่อสร้างแรงจูงใจ เป็นต้น

นอกจากนี้ ควรเพิ่มหน้าที่ในด้านอื่นๆ ให้กับลำพวนภายใต้บริบทในปัจจุบันด้วย โดยเฉพาะหน้าที่ระดับปัจเจกบุคคล ตลอดจนการรักษาหน้าที่ในการสร้างอัตลักษณ์ไว้ และพยายามสร้างหน้าที่ใหม่ๆ ขึ้นอย่างสอดคล้องกับบริบทของไทยในปัจจุบัน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุงยุคต่อหรือการเพิ่มหน้าที่ที่เหมาะสมกับปัจจุบัน ควรคำนึงถึงสิทธิของเจ้าของวัฒนธรรมที่จะมีส่วนในการตัดสินใจในการผลิตซ้ำเพื่อสืบทอดลำพวนอย่างจริงจังและจริงใจ ตลอดจนการได้รับแรงสนับสนุนและความร่วมมือจากฝ่ายต่างๆ ได้แก่ ครอบครัวชาวไทยพวนต้องมีการปลูกฝังลูกหลานเยาวชนไทยพวนให้มีทักษะในการใช้และความเข้าใจในภาษาพวนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากภาษาพวนคือภาษาที่ใช้ในการขับลำพวนและเป็นการแสดงถึงอัตลักษณ์ที่โดดเด่นของชาวไทยพวน และสถานศึกษา โดยสถานศึกษาในชุมชนต้องให้การสนับสนุน ในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดกิจกรรมที่เกี่ยวข้องการสืบทอดลำพวนในสถานศึกษา เช่น การประกวดขับลำพวน เป็นต้น และเพื่อความยั่งยืนโรงเรียนในชุมชนควรมีบทบาทในการสอนภาษาพวนให้กับเด็กไทยพวนด้วย ตลอดจนชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ ของชาวไทยพวน ทั้งในเรื่องการให้งบประมาณ การอำนวยความสะดวก การจัดการศึกษาร่วมกันระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นต้น